

[Arnth Jensen.]

er godt nok i sig selv, og ingenting berettiger til Navnet „Mellemskole“ for den nye Afdeling. Dette Navn er efter min Mening baade for søgt og for upraktisk.

Men hvad vigtigere er end Navnet, er, hvad man stiller som Maal. Vi ser da, at denne Folkeskolegren skal arbejde med Henblik paa Erhvervsforholdene i den Egn, hvor Skolen ligger, for at udvikle og uddanne Børnene til Dygtiggørelse i det praktiske Erhvervsliv, i Landbrug, Husmandsbrug, Havebrug, Haandværk, Industri, Handel o. s. v. Man mindes jo uvilkaarligt som Modsætning hertil Grundtvigs Ord om, at de dygtige og driftige Borger- og Bondehjem er den bedste Børneskole. Og selv om man nu kan paavise den vældige Forandring — og jeg ved, at Ministeren vil fremhæve dette —, der er i Hjemmenes hele Fysiognomi, den Forandring, der er i hele den daglige Gerning, saa tror jeg dog, at naar det gælder Oplæring i praktisk Dygtighed, saa gaar Hjemmets Skole foran for en nok saa god Folke- eller Samfundsskole.

Det kan synes et saare rimeligt og uimodsigeligt Krav, at Skolens Opgave ogsaa er at give Eleverne Færdigheder, som de senere faar Brug for i det praktiske Liv, og dette Krav skal heller ikke afvises. Men det maa hverken helt eller halvt fylde Skolen, dels fordi jeg for det første ikke tror, at Skolen magter denne Opgave, men ogsaa fordi dette Krav, selv om det er vigtigt, efter min Mening ikke er det vigtigste.

Jeg ved godt, at mit Syn paa den Sag ikke falder sammen med det ærede Medlem Hr. Vilhelm Rasmussens; men jeg tror, at den daarligste Gerning, vi kunde gøre over for Folkeskolen, vilde være, at man udviklede Hovedet saa stærkt, at Hjertet holdt op at slaa, med andre Ord, at man udvidede Forstands- og Nyttensiden i Skolens Arbejde i den Grad, at den anden Side glemtes. Thi vel maa det ingeniunde glemmes, at Hjemmene, Samfundet, Erhvervslivet har Krav paa, at de Børn, der gaar ud af Folkeskolen, er i Besiddelse af Kundskaber og gode og grundige Kundskaber — det ærede Medlem sagde nu sidst: Kundskaber, der gør dem vel egnede til at gaa ind i det praktiske Livs Gerning —, men over det hele staar alligevel for mig endnu et andet Hovedmaal, og det er det, som Grundtvig har udtrykt i de to Linier:

„Langt mere værd end det røde Guld
det er sin Gud og sig selv at kende.“

Men naar jeg har sagt det, saa tilføj

jeg: Hvor Hjemmene ønsker det og Skolen magter det, er jeg villig til at yde min Haandsrækning til, at de Børn, der ønsker at gaa videre, kan faa en videregaaende Undervisning ogsaa paa Folkeskolens Grund. Men denne Undervisning skal ydes som en Imødekommenhed over for Børnenes Krav og Hjemmenes Ønsker og ikke som en Imødekommenhed over for Pædagogers og Skolemænds Ønsker.

Jeg maa derfor sige til den højtærede Minister, at mit Parti ikke kan tiltræde Forslaget om Forlængelsen af den undervisningspligtige Alder, selv under den halvt frivillige og halvt paatvungne Form, som det fremtræder under i dette Forslag. Og jeg maa tilføje, at det har forbavset mig noget, at netop den højtærede Minister, som saa mange Gange under de sidste Aars Skoledebatter saa varmt har talt Forældrenes Sag, nu kommer med et Forslag, der siger som saa: Nu stoler jeg ikke fuldt ud paa jer mere, nu har jeg min Tiltro til, at det er Kommunalbestyrelserne, der har det rette Syn for, hvad der tjener jeres Børn til Gavn. Er det alligevel saadan, højtærede Minister, at til en vis Grad maa det nok være Forældrene, der bestemmer, men Tøjrslaget maa bare ikke blive for stort?

Tror Ministeren ikke, at den uensartede Undervisningspligt i Praksis vil give sig underlige Udslag? Dette, at man i den ene Kommune har Undervisningspligt til det 14de Aar, men i en anden til det 15de, ja, som det ærede Medlem Hr. Vilhelm Rasmussen nævnte, helt op til det 16de Aar, det forekommer mig meget besynderligt. Hvorfor ikke hellere sige det rent ud, som det er, at det, man vil, er en obligatorisk Udvidelse af Undervisningspligten — for saaledes er det jo? Det andet er kun lavet, for at Maden kunde glide lettere ned.

Nu henviser man til, at i Sverige har man gennemført den obligatoriske Ungdomsskole. Men der er det at føje til, hvad den højtærede Minister ikke føjede til — jeg vil tro ved en Forglemmelse —, at man kan vente til det niende Aar, før Undervisningen begynder, og at man kan udskrives af Skolen ved det trettende Aar. Naar man i det hele taget vil henviser til andre Landes Skoleforhold, er det ikke tilstrækkeligt at sammenligne Lovene, man maa ogsaa samtidig spørge om Lovenes Forhold til Virkeligheden, og hvis det ene Land har noget forud for det andet paa et Punkt, maa man spørge, om ikke det andet er forud paa andre Punkter.

Da Talen om det ottende Skoleaar